

ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΡΥΘΜΙΣΗΣ

**ΤΙΤΛΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ
ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΜΕ ΤΙΤΛΟ**

«Τροποποίηση του π.δ. 18/1989 «Κωδικοποίηση διατάξεων νόμων για το Συμβούλιο της Επικρατείας» (Α' 8) – Μεταφορά διαφορών στα Τακτικά Διοικητικά Δικαστήρια - Ρυθμίσεις για πιλοτική ή κατόπιν προδικαστικού ερωτήματος δίκη ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας – Άλλες διατάξεις για τη διοικητική δίκη»

Επισπεύδον Υπουργείο / Στοιχεία επικοινωνίας: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ / Ιδιαίτερο Γραφείο Υπουργού Δικαιοσύνης, Τ: 210 77 089 61, E: grammateia@justice.gov.gr

Επιλέξατε από τον παρακάτω κατάλογο τον τομέα ή τους τομείς νομοθέτησης στους οποίους αφορούν οι βασικές διατάξεις της αξιολογούμενης ρύθμισης:

ΤΟΜΕΙΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΣΗΣ	(X)
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ¹	☐
ΕΘΝΙΚΗ ΑΜΥΝΑ – ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ²	☐
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ / ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ / ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ³	☐
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ⁴	☐
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ – ΔΗΜΟΣΙΑ ΤΑΞΗ – ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ⁵	☒
ΑΝΑΠΤΥΞΗ – ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ⁶	☐

¹ Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού και Υπουργείου Πολιτισμού.

² Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και Υπουργείου Εξωτερικών.

³ Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

⁴ Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης και Υπουργείου Υγείας.

⁵ Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Εσωτερικών, Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και Υπουργείου Δικαιοσύνης.

⁶ Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Ανάπτυξης, Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, Υπουργείου Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής, Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Υπουργείου Τουρισμού.

A. Αιτιολογική έκθεση

Η «ταυτότητα» της αξιολογούμενης ρύθμισης	
1.	<p>Ποιο ζήτημα αντιμετωπίζει η αξιολογούμενη ρύθμιση;</p> <p>Μέρος Β΄: Με τις αξιολογούμενες ρυθμίσεις επιδιώκονται ο εκσυγχρονισμός και ο εξορθολογισμός της διαδικασίας εκδίκασης υποθέσεων ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, καθώς και η εξάλειψη των δυσλειτουργιών που διαπιστώθηκαν κατά τη μακρά περίοδο εφαρμογής του ισχύοντος νομοθετικού καθεστώτος. Ειδικότερα, με την εισαγωγή σταδίου προδικασίας κατά τη διαδικασία εκδίκασης των υποθέσεων ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, την πρόβλεψη αυστηρών προθεσμιών για την επίδοση των ενδίκων βοηθημάτων και μέσων, την αποστολή των απόψεων της Διοίκησης και την κατάθεση των στοιχείων του φακέλου, καθώς και τη διεύρυνση των εξουσιών του συμβουλίου επιδιώκονται: α) η αποτελεσματικότερη εκκαθάριση των υποθέσεων που εισάγονται στο ακροατήριο, β) η επιτάχυνση της συγκέντρωσης των στοιχείων του φακέλου και της επεξεργασίας των υποθέσεων, γ) η άρση τυπικών πλημμελειών και η συμπλήρωση ελλείψεων του φακέλου πριν από τη συζήτηση των υποθέσεων στο ακροατήριο, δ) η έγκαιρη έκδοση αποφάσεων, ε) η αναβάθμιση της υπηρεσιακής θέσης των Παρέδρων και Εισηγητών και στ) η εκλογικευμένη κατανομή της εργασίας εντός του Δικαστηρίου.</p> <p>Μέρος Γ΄: Με τις αξιολογούμενες ρυθμίσεις μεταφέρονται κατηγορίες διαφορών, ως ακυρωτικές διαφορές ή διαφορές ουσίας, από το Συμβούλιο της Επικρατείας στην αρμοδιότητα των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων, με σκοπό την ορθολογικότερη κατανομή της δικαστηριακής ύλης εντός της διοικητικής δικαιοσύνης και συνακόλουθα την επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης.</p> <p>Επίσης, με το άρθρο 25 του σχεδίου νόμου αντικαθίσταται το άρθρο 1 του ν. 3900/2010 (Α΄ 213). Ειδικότερα, με την προτεινόμενη ρύθμιση διευκρινίζεται, κατ' αρχάς, ότι στις υποθέσεις στις οποίες τίθεται το ίδιο ζήτημα με αυτό της πιλοτικής δίκης ή της δίκης επί του υποβληθέντος προδικαστικού ερωτήματος αναστέλλεται η διαδικασία έκδοσης απόφασης, τούτο δε υπό την έννοια ότι είτε δεν γίνεται προσδιορισμός, κατά το άρθρο 127 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α΄ 97), είτε, αν η υπόθεση έχει συζητηθεί, κωλύεται η έκδοση (οριστικής) απόφασης μέχρι τη δημοσίευση της απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας (βλ. απόφαση 2614/2021 της επταμελούς σύνθεσης του Α΄ Τμήματος).</p> <p>Ο θεσμός της παρέμβασης κατ' άρθρο 1 του ν. 3900/2010 έχει καταστεί αναποτελεσματικός, τούτο δε διότι με την παρέμβαση στην πιλοτική δίκη ή στη δίκη κατόπιν προδικαστικού ερωτήματος, κατ' ουσίαν, εισάγονται στο Συμβούλιο της Επικρατείας προς επίλυση όλες οι δίκες που είναι εκκρεμείς για το ίδιο ζήτημα, με αποτέλεσμα το ένδικο βοήθημα ή μέσο που εισάγεται στο Συμβούλιο της Επικρατείας (για να επιλυθεί από αυτό το τιθέμενο γενικότερου ενδιαφέροντος ζήτημα που έχει συνέπειες για ευρύτερο κύκλο προσώπων) να έχει πλέον καταστεί λαϊκή αγωγή και να προκαλούνται πολλά προβλήματα όσον αφορά την εξέταση του</p>

παραδεκτού της παρέμβασης για καθέναν από τους διαδίκους αυτούς. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η υπ' αρ. 1342/2023 απόφαση της επταμελούς σύνθεσης του Α' Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας που εκδόθηκε επί πιλοτικής δίκης στην οποία παρενέβησαν περίπου 14.250 διάδικοι.

Με την προτεινόμενη ρύθμιση του άρθρου 25 του σχεδίου νόμου καταργείται η κατ' άρθρο 1 του ν. 3900/2010 παρέμβαση, ενόψει δε τούτου παρέχεται στον διάδικο του οποίου η δίκη έχει ανασταλεί η δυνατότητα να καταθέτει υπόμνημα στο δικαστήριο στο οποίο εκκρεμεί η διαφορά, το οποίο διαβιβάζεται στο Συμβούλιο της Επικρατείας. Περαιτέρω, προβλέπεται ότι σε περίπτωση δημοσίευσης απόφασης διοικητικού δικαστηρίου αντίθετης προς τα κριθέντα από το Συμβούλιο της Επικρατείας ως προς το επιλυθέν ζήτημα, οι ενώπιον του δικάσαντος διοικητικού δικαστηρίου διάδικοι μπορούν να ασκήσουν παραδεκτώς, ανεξαρτήτως του ύψους του ποσού της διαφοράς και της προβολής ισχυρισμών του ν. 3900/2010, τα οικεία ένδικα μέσα πλήττοντας τη σχετική κρίση του εν λόγω δικαστηρίου. Τούτο αποσκοπεί στη διασφάλιση (α) του κατ' άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος ατομικού δικαιώματος της πλήρους και αποτελεσματικής έννομης προστασίας των διαδίκων οι οποίοι με την προτεινόμενη ρύθμιση δεν θα μπορούν πλέον να παρέμβουν στην ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας δίκη (πιλοτική ή κατόπιν προδικαστικού ερωτήματος), και (β) της ενότητας της νομολογίας και της ασφάλειας δικαίου (στην οποία άλλωστε απέβλεψε ο νομοθέτης καθιερώνοντας τον θεσμό της πρότυπης δίκης ή της δίκης κατόπιν προδικαστικού ερωτήματος με το άρθρο 1 του ν. 3900/2010) προς όφελος της εύρυθμης λειτουργίας της δικαιοσύνης. Προς επίτευξη των σκοπών αυτών εισάγεται η ανωτέρω εξαίρεση, σύμφωνα με την οποία επιτρέπεται η άσκηση έφεσης ή αίτησης αναίρεσης όταν η προσβαλλόμενη απόφαση έχει κρίνει αντίθετα προς την απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας ως προς το επιλυθέν νομικό ζήτημα, χωρίς να απαιτείται στην περίπτωση αυτή η συνδρομή των προϋποθέσεων παραδεκτού που θέτουν οι παρ. 2 και 3 του άρθρου 92 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας και οι παρ. 3 και 4 του άρθρου 53, καθώς και το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 58 του π.δ. 18/1989 (Α' 8). Επισημαίνεται ότι, εφόσον με το ένδικο μέσο εγείρονται και άλλα ζητήματα, πέραν των επιλυθέντων με την απόφαση επί της πιλοτικής δίκης ή της δίκης κατόπιν υποβολής προδικαστικού ερωτήματος, ως προς αυτά εξακολουθούν να ισχύουν οι προϋποθέσεις του παραδεκτού κατά τις ανωτέρω διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας και του π.δ. 18/1989.

ΜΕΡΟΣ Δ': Με τις αξιολογούμενες ρυθμίσεις επιχειρείται ο ανακαθορισμός της καθ' ύλην αρμοδιότητας του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου, μέσω της τροποποίησης του άρθρου 218 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, και η προαγωγή των Εισηγητών του Ελεγκτικού Συνεδρίου στον βαθμό του Παρέδρου εκτός οργανικών θέσεων που συμπληρώνουν την επταετή προϋπηρεσία εντός του έτους 2023, μέσω της τροποποίησης του άρθρου 178 του ν. 4820/2021 (Α' 130).

2.

Γιατί αποτελεί πρόβλημα;

Μέρος Β': Μέχρι σήμερα το σύνολο σχεδόν των υποθέσεων που εισάγονται στο Συμβούλιο της Επικρατείας προσδιορίζονται απευθείας στο ακροατήριο. Η απουσία σταδίου προδικασίας και αυστηρών προθεσμιών για την αποστολή απόψεων της Διοίκησης και την κατάθεση των στοιχείων του φακέλου συνεπάγεται καθυστέρηση στην επεξεργασία των υποθέσεων, εισαγωγή υποθέσεων στο ακροατήριο με τυπικά ελαττώματα ή ελλείψεις, συσσώρευση των υποθέσεων στις δικασίμους και τις διασκέψεις, με περαιτέρω συνέπεια την καθυστέρηση στην έκδοση των αποφάσεων.

Επιπλέον, μέχρι σήμερα το Συμβούλιο της Επικρατείας είχε τη δυνατότητα με αποφάσεις που λαμβάνονταν σε συμβούλιο να απορρίπτει προφανώς अपαράδεκτα ή αβάσιμα ένδικα βοηθήματα και μέσα ή να δέχεται παραδεκτά και προφανώς βάσιμα ένδικα βοηθήματα και μέσα, καθώς και να παραπέμπει στο αρμόδιο διοικητικό δικαστήριο όσα είχαν εισαχθεί αναρμοδίως ενώπιον του. Ο θεσμός αυτός κρίνεται επιτυχημένος, διότι συντελεί στη γρηγορότερη επίλυση των διαφορών, χωρίς να θίγεται ο διάδικος, δεδομένου ότι, πάντως, έχει τη δυνατότητα να ζητήσει η υπόθεσή του να συζητηθεί στο ακροατήριο. Ωστόσο, οι ανωτέρω όροι («προφανώς απαράδεκτα ή αβάσιμα», «προφανώς βάσιμα» ένδικα βοηθήματα και μέσα), όπως έχουν ερμηνευθεί, περιορίζουν υπερβολικά την εξουσία του Δικαστηρίου, καθώς τα ένδικα βοηθήματα και μέσα απορρίπτονται ή γίνονται δεκτά, μόνον όταν οι λόγοι που προβάλλονται είναι αντίθετοι ή σύμφωνοι με πάγια νομολογία ή νομολογία της Ολομελείας του Συμβουλίου της Επικρατείας (βλ. ΣτΕ εν συμβ. 59-60, 660, 2714/2012, 2867, 2948-2951, 2952/2014 κ.ά.). Με το παρόν σχέδιο νόμου επεκτείνονται οι εξουσίες του συμβουλίου και στις περιπτώσεις των υποθέσεων που δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερες πραγματικές ή νομικές δυσκολίες, με σκοπό την επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης. Με την προτεινόμενη ρύθμιση παρέχεται η δυνατότητα στο Ανώτατο Δικαστήριο να ασχολείται με τα σοβαρά θέματα που άγονται προς επίλυση ενώπιόν του, τα οποία χρονίζουν λόγω της παρεμβολής μεγάλου αριθμού ευχερώς αντιμετωπίσιμων ενδίκων βοηθημάτων και μέσων.

Περαιτέρω, σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία του ΣτΕ, το 2022 ποσοστό 76,4% των υποθέσεων του Συμβουλίου της Επικρατείας διεκπεραιώθηκε από τους Παρέδρους του Δικαστηρίου, οι οποίοι αποτελούν μόλις το 38% του συνόλου των δικαστικών λειτουργών. Η συμμετοχή των Εισηγητών που αντιστοιχούν σε ποσοστό 30% του συνόλου των δικαστικών λειτουργών του Δικαστηρίου στην επεξεργασία των ενδίκων μέσων και βοηθημάτων, στο στάδιο της προδικασίας, με την εισαγωγή υποθέσεων ενώπιον δικαστικού σχηματισμού, θα συμβάλλει ουσιαστικά στην επιτάχυνση της εκδίκασης των υποθέσεων.

Μέρος Γ': Με τις αξιολογούμενες ρυθμίσεις αντιμετωπίζεται η συσσώρευση μεγάλου όγκου υποθέσεων στο Συμβούλιο της Επικρατείας, η οποία δυσχεραίνει τη διεξαγωγή των εργασιών του δικαστηρίου.

Περαιτέρω, η δυνατότητα κατάθεσης παρέμβασης στην πρότυπη δίκη ή στη δίκη κατόπιν προδικαστικού ερωτήματος, κατά το άρθρο 1 του ν. 3900/2010, επιβραδύνει συστηματικά την έκδοση αποφάσεων για τα ζητήματα γενικότερου

	<p>ενδιαφέροντος που εισάγονται στο Συμβούλιο της Επικρατείας και απασχολούν ευρύτερο κύκλο προσώπων, διότι, όπως καταδείχθηκε από την πρακτική εφαρμογή, παρατηρείται η άσκηση υπερβολικά μεγάλου αριθμού παρεμβάσεων (ενίοτε και άνω των 10.000) στην ίδια δίκη που πρέπει να ελεγχθούν ως προς τις τυπικές τους προϋποθέσεις (πληρεξουσιότητα, έννομο συμφέρον) πριν αντιμετωπισθούν τα τιθέμενα ζητήματα γενικότερου ενδιαφέροντος.</p> <p>ΜΕΡΟΣ Δ': Με την τροποποίηση του άρθρου 218 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας καθίσταται δυνατή η επάνοδος στον κανόνα που θεσπίζεται με τον Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας για την εκδίκαση των διοικητικών διαφορών ουσίας από τριμελή σύνθεση, η οποία εγγυάται, μέσω της διασκέψεως, την ασφαλέστερη διάγνωση της υποθέσεως. Με την τροποποίηση του άρθρου 178 του ν. 4820/2021 επιταχύνεται ο ρυθμός περαίωσης των εκκρεμών συνταξιοδοτικών υποθέσεων</p>
3.	<p>Ποιους φορείς ή πληθυσμιακές ομάδες αφορά;</p> <p>Αφορά το Συμβούλιο της Επικρατείας, τα Τακτικά Διοικητικά Δικαστήρια και όλους τους εμπλεκόμενους στην διαδικασία απονομής της δικαιοσύνης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας και των Τακτικών Διοικητικών Δικαστηρίων, όπως δικαστικούς λειτουργούς, δικηγόρους, δικαστικούς υπαλλήλους και διαδίκους.</p>

Η αναγκαιότητα της αξιολογούμενης ρύθμισης					
4.	<p>Το εν λόγω ζήτημα έχει αντιμετωπιστεί με νομοθετική ρύθμιση στο παρελθόν;</p> <p>ΝΑΙ ☒ ΟΧΙ ☐</p> <p>Εάν ΝΑΙ, ποιο είναι το ισχύον νομικό πλαίσιο που ρυθμίζει το ζήτημα;</p> <p>ΜΕΡΟΣ Β': άρθρα 17, 20-25, 27, 33, 34Α-34Γ, 49, 51-52, 62 του π.δ. 18/1989 (Α' 8)</p> <p>ΜΕΡΟΣ Γ': άρθρο 1 του ν. 1406/1983 (Α' 182), άρθρα 1 και 5Α του ν. 702/1977 (Α' 268) και άρθρο 1 του ν. 3900/2010 (Α' 213)</p>				
5.	<p>Γιατί δεν είναι δυνατό να αντιμετωπιστεί στο πλαίσιο της υφιστάμενης νομοθεσίας</p> <table border="1"> <tr> <td>i) με αλλαγή προεδρικού διατάγματος, υπουργικής απόφασης ή άλλης κανονιστικής πράξης;</td> <td>Απαιτείται ψήφιση τυπικού νόμου. Το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο δεν παρέχει εξουσιοδοτική διάταξη για την έκδοση προεδρικού διατάγματος, υπουργικής απόφασης ή άλλης κανονιστικής πράξης με αντικείμενο που εμπίπτει στα ρυθμιζόμενα με τις προτεινόμενες διατάξεις.</td> </tr> <tr> <td>ii) με αλλαγή διοικητικής πρακτικής</td> <td>Απαιτείται νομοθετική παρέμβαση. Οι στόχοι που επιδιώκονται με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις δεν είναι</td> </tr> </table>	i) με αλλαγή προεδρικού διατάγματος, υπουργικής απόφασης ή άλλης κανονιστικής πράξης;	Απαιτείται ψήφιση τυπικού νόμου. Το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο δεν παρέχει εξουσιοδοτική διάταξη για την έκδοση προεδρικού διατάγματος, υπουργικής απόφασης ή άλλης κανονιστικής πράξης με αντικείμενο που εμπίπτει στα ρυθμιζόμενα με τις προτεινόμενες διατάξεις.	ii) με αλλαγή διοικητικής πρακτικής	Απαιτείται νομοθετική παρέμβαση. Οι στόχοι που επιδιώκονται με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις δεν είναι
i) με αλλαγή προεδρικού διατάγματος, υπουργικής απόφασης ή άλλης κανονιστικής πράξης;	Απαιτείται ψήφιση τυπικού νόμου. Το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο δεν παρέχει εξουσιοδοτική διάταξη για την έκδοση προεδρικού διατάγματος, υπουργικής απόφασης ή άλλης κανονιστικής πράξης με αντικείμενο που εμπίπτει στα ρυθμιζόμενα με τις προτεινόμενες διατάξεις.				
ii) με αλλαγή διοικητικής πρακτικής	Απαιτείται νομοθετική παρέμβαση. Οι στόχοι που επιδιώκονται με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις δεν είναι				

συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας νέας ερμηνευτικής προσέγγισης της υφιστάμενης νομοθεσίας;	δυνατόν να επιτευχθούν με αλλαγή διοικητικής πρακτικής, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας νέας ερμηνευτικής προσέγγισης της υφιστάμενης νομοθεσίας.
iii) με διάθεση περισσότερων ανθρώπινων και υλικών πόρων;	Απαιτείται νομοθετική παρέμβαση. Οι στόχοι που επιδιώκονται με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν είναι δυνατόν να επιτευχθούν με διάθεση περισσότερων ανθρώπινων και υλικών πόρων.

Συναφείς πρακτικές	
6.	Έχετε λάβει υπόψη συναφείς πρακτικές: ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☒ Εάν ΝΑΙ, αναφέρατε συγκεκριμένα:
i) σε άλλη/ες χώρα/ες της Ε.Ε. ή του ΟΟΣΑ:	Γαλλία, Γερμανία , Ολλανδία.
ii) σε όργανα της Ε.Ε.:	Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Κανονισμός του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης).
iii) σε διεθνείς οργανισμούς:	European Commission for the Efficiency of Justice (CEPEJ).

Στόχοι αξιολογούμενης ρύθμισης	
7.	Σημειώστε ποιοι από τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών επιδιώκονται με την αξιολογούμενη ρύθμιση
	<div style="display: flex; flex-wrap: wrap; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center; margin: 5px;"> ☐ ☐ </div> <div style="text-align: center; margin: 5px;"> ☐ ☐ </div> <div style="text-align: center; margin: 5px;"> ☐ ☐ </div> <div style="text-align: center; margin: 5px;"> ☐ ☐ </div> <div style="text-align: center; margin: 5px;"> ☐ ☐ </div> <div style="text-align: center; margin: 5px;"> ☐ ☐ </div> <div style="text-align: center; margin: 5px;"> ☐ ☐ </div> <div style="text-align: center; margin: 5px;"> ☐ ☐ </div> <div style="text-align: center; margin: 5px;"> ☐ ☐ </div> <div style="text-align: center; margin: 5px;"> ☐ ☐ </div> </div>

8. Ποιοι είναι οι στόχοι της αξιολογούμενης ρύθμισης;

i) βραχυπρόθεσμοι:

Μέρος Β΄:

- Η ταχύτερη επεξεργασία των ενδίκων βοηθημάτων και μέσων.
- Η εκλογίκευση της κατανομής της εργασίας ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.
- Η βέλτιστη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Μέρος Γ΄:

- Η ορθολογικότερη κατανομή των υποθέσεων εντός της διοικητικής δικαιοσύνης.
- Η επιτάχυνση στην έκδοση αποφάσεων σε θέματα γενικότερου ενδιαφέροντος που, ως εκ της φύσεώς τους, έχουν συνέπειες για ευρύτερο κύκλο προσώπων.

ii) μακροπρόθεσμοι:

Μέρος Β΄

Η παροχή έγκαιρης δικαστικής προστασίας, καθώς και η επιτάχυνση και η βελτίωση της ποιότητας απονομής δικαιοσύνης.

Η προτεινόμενη εισαγωγή των υποθέσεων σε συμβούλιο αποσκοπεί στην εκκαθάριση των ενδίκων βοηθημάτων και μέσων που εισάγονται στο ακροατήριο.

Η ελαχιστοποίηση των αρνητικών συνεπειών για την οικονομία και την κοινωνία από την καθυστέρηση επίλυσης των υποθέσεων και η καλλιέργεια κλίματος θεσμικής εμπιστοσύνης μεταξύ του Συμβουλίου της Επικρατείας και των πολιτών.

Μέρος Γ΄

	<p>Ο περιορισμός του χρόνου που απαιτείται για την απονομή της δικαιοσύνης.</p> <p>Η διασφάλιση της ενότητας της νομολογίας και της ασφάλειας δικαίου προς όφελος της εύρυθμης λειτουργίας της δικαιοσύνης.</p> <p>Μέρος Δ΄</p> <p>Η ταχεία και ποιοτική παροχή δικαστικής προστασίας.</p>
--	--

Ψηφιακή διακυβέρνηση	
10.	<p>Σε περίπτωση που προβλέπεται η χρήση πληροφοριακού συστήματος, ποια θα είναι η συμβολή αυτού στην επίτευξη των στόχων της αξιολογούμενης ρύθμισης: ΑΜΕΣΗ ☐ ή/και ΕΜΜΕΣΗ ☐</p>
	<p>i) Εάν είναι άμεση, εξηγήστε:</p> <p>Διευκολύνεται η πρόσβαση των διαδικών και των δικηγόρων στην δικαιοσύνη, επιταχύνεται η έκδοση των αποφάσεων και δίνεται πρόσβαση του κοινού στη νομολογία.</p>
	<p>ii) Εάν είναι έμμεση, εξηγήστε:</p>
11.	<p>Το προβλεπόμενο πληροφοριακό σύστημα είναι συμβατό με την εκάστοτε ψηφιακή στρατηγική της χώρας (Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού); ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐</p>
	<p>Εξηγήστε:</p> <p>Γίνεται αναφορά σε εφαρμοζόμενες αναλόγως διατάξεις του ν. 4727/2020 (Α΄ 184).</p>
12.	<p>Διασφαλίζεται η διαλειτουργικότητα του εν λόγω πληροφοριακού συστήματος με άλλα υφιστάμενα συστήματα; ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐</p>
	<p>Αναφέρατε ποια είναι αυτά τα συστήματα:</p> <p>Το πληροφοριακό σύστημα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.</p>
13.	<p>Έχει προηγηθεί μελέτη βιωσιμότητας του προβλεπόμενου πληροφοριακού συστήματος; ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐</p>
	<p>Εξηγήστε:</p>

Κατ' άρθρο ανάλυση αξιολογούμενης ρύθμισης	
14.	Σύνοψη στόχων κάθε άρθρου
Άρθρο	Στόχος
1	Προβλέπεται ο σκοπός του σχεδίου νόμου.
2	Προβλέπεται το αντικείμενο του σχεδίου νόμου.
3	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση τροποποιείται το άρθρο 17 του π.δ. 18/1989, περί της άσκησης ενδίκων βοηθημάτων και μέσων ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας. Με τις παρ. 6 και 7 του άρθρου αυτού εισάγονται αυστηρότερες και ολοκληρωμένες, από άποψη συνεπειών, ρυθμίσεις για τον περιορισμό της έκτασης των δικογράφων, με όριο τις τριάντα (30) σελίδες για τα εισαγωγικά δικόγραφα και τα δικόγραφα προσθέτων λόγων και τις είκοσι (20) σελίδες για τα λοιπά δικόγραφα, για να επιτευχθεί η προσήκουσα και ταχεία εξέτασή τους. Ειδικότερα, όσον αφορά τα εισαγωγικά δικόγραφα και τα δικόγραφα προσθέτων λόγων, σε περίπτωση υπέρβασης του αριθμού των 30 σελίδων, η Γραμματεία, κατόπιν συνεννόησης με τον Πρόεδρο, καλεί τον πληρεξούσιο δικηγόρο να περιορίσει την έκταση του δικογράφου εντός ρητής προθεσμίας που δεν μπορεί να υπερβαίνει τον ένα (1) μήνα. Αν δεν υποβληθεί προσαρμοσμένο δικόγραφο ή το προσαρμοσμένο δικόγραφο δεν πληροί το παραπάνω όριο, ο διάδικος έχει δικαίωμα να καταθέσει νέο προσαρμοσμένο δικόγραφο, τηρώντας το προβλεπόμενο όριο των σελίδων, αφού καταβάλει παράβολο ίσο προς το τριπλάσιο του προβλεπόμενου παράβολου. Σε περίπτωση που ο διάδικος δεν ασκήσει το δικαίωμα αυτό, το ένδικο βοήθημα ή μέσο απορρίπτεται με απόφαση του δικαστικού σχηματισμού του άρθρου 34Γ, κατά το άρθρο 34Α του π.δ. 18/1989, όπως τα άρθρα αυτά αντικαθίστανται με το παρόν σχέδιο. Ως προς τα άλλα δικόγραφα, πλην των εισαγωγικών, η υπέρβαση του ορίου των 20 σελίδων συνεπάγεται οριστικό απαράδεκτο, χωρίς δυνατότητα μείωσης σελίδων.</p>
4	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 20 του π.δ. 18/1989, περί ορισμού εισηγητή και δικασίμου για την εκδίκαση των υποθέσεων. Βασική αλλαγή που εισάγεται στη δικαστική διαδικασία ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας είναι το στάδιο της προδικασίας, που αφορά τον κατά κανόνα δικονομικό χειρισμό των υποθέσεων που εισάγονται στο Δικαστήριο, με στόχο την επιτάχυνση της συζήτησης των υποθέσεων, τη συμπλήρωση ελλείψεων και την κάλυψη τυπικών ελαττωμάτων και εν τέλει την ωρίμανση των υποθέσεων, ώστε να είναι εφικτή η ταχεία εισαγωγή τους στο ακροατήριο και η ταχύτερη δυνατή επεξεργασία τους κατά τη διάσκεψη, ενόψει της προηγηθείσας επεξεργασίας τους από τον εισηγητή της προδικασίας.</p> <p>Περαιτέρω, προβλέπεται η ανάθεση των ενδίκων βοηθημάτων και μέσων σε Παρέδρους ή Εισηγητές από εκείνους που κατανέμονται στο Τμήμα για την προπαρασκευή των υποθέσεων και την εισαγωγή τους σε κάθε</p>

	<p>περίπτωση σε συμβούλιο, προκειμένου να αξιοποιηθεί το σύνολο των δικαστικών λειτουργιών του Συμβουλίου της Επικρατείας και να επιταχυνθεί ο χρόνος απονομής της δικαιοσύνης. Με τη συμμετοχή και των Εισηγητών, με αποφασιστική ψήφο, στην προδικασία των Τμημάτων και έως την έκδοση της απόφασης ή πρακτικού του συμβουλίου του Τμήματος, επέρχεται ουσιώδης αλλαγή και σημαντική επιτάχυνση της δικονομικής ωρίμανσης ή περαίωσης των υποθέσεων καθώς και ώθηση όσον αφορά την αναβάθμιση της υπηρεσιακής θέσης των Εισηγητών, οι οποίοι θα εντάσσονται σε ένα Τμήμα μετά τη συμπλήρωση τριετούς υπηρεσίας στον βαθμό του Εισηγητή, όπως ειδικότερα θα οριστεί στον Κανονισμό του Δικαστηρίου. Πριν από την ένταξή τους σε Τμήμα, οι Εισηγητές εξακολουθούν να ορίζονται ως βοηθοί σε Συμβούλους (και κατ' εξαίρεση σε Παρέδρους) στα Τμήματα και την Ολομέλεια. Οι Εισηγητές που είναι τοποθετημένοι σε Τμήμα ορίζονται, επίσης, ως βοηθοί για τις υποθέσεις που εισάγονται στο ακροατήριο του Τμήματος ή της Ολομέλειας.</p> <p>Επιπλέον, σημαντική καινοτομία της αξιολογούμενης ρύθμισης είναι ο τρόπος χρέωσης των υποθέσεων στις περιπτώσεις που το ένδικο βοήθημα ή μέσο ανατίθεται σε Πάρεδρο ή Εισηγητή για την εισαγωγή του σε συμβούλιο. Συγκεκριμένα, προβλέπεται η ίση κατανομή υποθέσεων βάσει αλγορίθμου, με σκοπό την εκλογικευμένη κατανομή της εργασίας εντός του Δικαστηρίου. Η ανάθεση των υποθέσεων γίνεται από τη Γραμματεία του αρμόδιου σχηματισμού βάσει αλγορίθμου. Πάντως, την τελική ευθύνη για τη χρέωση των υποθέσεων φέρει ο Πρόεδρος του αρμόδιου σχηματισμού. Για τον λόγο αυτό, άλλωστε, η ανάθεση των υποθέσεων τελεί πάντοτε υπό την εποπτεία του, προκειμένου να προλαμβάνονται τυχόν δυσλειτουργίες του αλγορίθμου και να διασφαλίζεται η ορθολογική κατανομή των υποθέσεων μεταξύ των δικαστών.</p> <p>Τέλος, ο Πάρεδρος ή ο Εισηγητής που ορίζεται για την εισαγωγή της υπόθεσης σε συμβούλιο ορίζεται, κατά κανόνα, ως εισηγητής ή βοηθός εισηγητής, αντιστοίχως, και για την εισαγωγή της στο ακροατήριο. Ο Εισηγητής που ορίζεται για την εισαγωγή της υπόθεσης σε συμβούλιο μπορεί να ορίζεται ως βοηθός εισηγητής και στην περίπτωση που για την εισαγωγή της υπόθεσης στο ακροατήριο ορίζεται Πάρεδρος. Οι μεταχρεώσεις υποθέσεων, δηλαδή ο ορισμός διαφορετικού εισηγητή ή βοηθού εισηγητή για την εισαγωγή της υπόθεσης στο ακροατήριο, θα πρέπει στο μέτρο του δυνατού να διενεργούνται για συγκεκριμένο λόγο (λ.χ. εξειδίκευση, εμπειρία, απουσία δικαστικών λειτουργιών), προκειμένου να αποτρέπεται τυχόν καθυστέρηση στην εκδίκαση των υποθέσεων. Η δε αντικατάσταση του εισηγητή ή του βοηθού εισηγητή, μετά τον ορισμό τους για την εισαγωγή της υποθέσεως στο ακροατήριο, χωρεί μόνο σε περιπτώσεις κωλύματος.</p>
5	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση προστίθεται άρθρο 20Α στο π.δ. 18/1989 για την, κατ' εξαίρεση, απευθείας εισαγωγή των υποθέσεων στο ακροατήριο.</p>

	<p>Με την αξιολογούμενη ρύθμιση διατηρείται, ως κατ' εξαίρεση διαδικασία, η απευθείας εισαγωγή των υποθέσεων στο ακροατήριο: α) όταν η εισαγωγή αυτή επιβάλλεται από ειδικότερα νομοθετήματα [όπως διαφορές που ανακύπτουν κατά το στάδιο της ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, σύμφωνα με το άρθρο 372 του ν. 4412/2016 (Α' 147), κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας για τις στρατηγικές επενδύσεις, σύμφωνα με το άρθρο 22 του ν. 4864/2021 (Α' 237) και της εκλογικής νομοθεσίας, σύμφωνα με το άρθρο 82 του ν. 4804/2021 (Α' 90)] ή β) όταν τούτο κρίνεται αναγκαίο, διότι συντρέχει περίπτωση κατεπίγοντος ή άλλες εξαιρετικές περιστάσεις ή αίτημα διαδίκου, που κρίνεται ότι πρέπει να ικανοποιηθεί. Επίσης, με τη διαδικασία αυτή μπορεί να προσδιοριστεί απευθείας στο ακροατήριο η υπόθεση επί πιλοτικής δίκης ή προδικαστικού ερωτήματος.</p> <p>Η εξαιρετική διαδικασία (απευθείας εισαγωγή των υποθέσεων στο ακροατήριο) δεν διαφέρει ουσιωδώς από την εφαρμοζόμενη σήμερα διαδικασία, δηλαδή ορίζεται αμέσως δικάσιμος και εισηγητής, Σύμβουλος ή Πάρεδρος, καθώς και βοηθός εισηγητής, Εισηγητής, όπου αυτό προβλέπεται ή κρίνεται αναγκαίο.</p> <p>Κατά τη χρέωση των υποθέσεων στις περιπτώσεις της απευθείας εισαγωγής τους στο ακροατήριο λαμβάνεται μέριμνα, ώστε να διασφαλίζεται η κατά το δυνατόν ίση επιβάρυνση των δικαστικών λειτουργών.</p>
6	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 21 του π.δ. 18/1989 σχετικά με τις επιδόσεις των ενδίκων βοηθημάτων και μέσων. Σημαντική καινοτομία της αξιολογούμενης ρύθμισης είναι η δικονομική υποχρέωση που αναλαμβάνουν οι διάδικοι που ασκούν τα ένδικα βοηθήματα και μέσα να διενεργούν τις επιδόσεις των εισαγωγικών δικογράφων (αίτηση ακύρωσης, προσφυγή, έφεση, αίτηση αναίρεσης, τριτανακοπή), τα οποία ανατίθενται σε Πάρεδρο ή Εισηγητή για την εισαγωγή τους σε συμβούλιο (προδικασία). Ο εισηγητής της προδικασίας και η Γραμματεία του αρμόδιου Τμήματος επικουρούν τους διαδίκους ως προς την ορθή διενέργεια των επιδόσεων και τον προσδιορισμό των προσώπων, προς τα οποία πρέπει να διενεργηθούν οι επιδόσεις αυτές. Η ρύθμιση αυτή εκτιμάται ότι θα συμβάλλει σημαντικά στην ουσιαστική αντιμετώπιση των καθυστερήσεων στη διαδικασία ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, εφόσον από το χρονικό σημείο της επίδοσης αυτής ξεκινά και τρέχει η προθεσμία για την αποστολή των απόψεων της Διοίκησης και την υποβολή των στοιχείων του φακέλου. Σε περίπτωση περισσότερων καθ' ων, η επίδοση πρέπει να γίνει σε όλους τους διαδίκους, κατά των οποίων στρέφεται το ένδικο βοήθημα ή μέσο. Οι διάδικοι εξακολουθούν σε όλες τις περιπτώσεις να φέρουν το βάρος της επίδοσης δικογράφων, όπως οι πρόσθετοι λόγοι, οι παρεμβάσεις και οι αιτήσεις αναστολών, όπως και σήμερα. Με επιμέλεια της Γραμματείας διενεργούνται οι επιδόσεις του πρακτικού του συμβουλίου και της πράξης ορισμού δικασίμου, όπως και το σύνολο των επιδόσεων της εξαιρετικής διαδικασίας (συμπεριλαμβανομένου του εισαγωγικού δικογράφου).</p>

	<p>Στην παρ. 5 της αξιολογούμενης ρύθμισης προβλέπονται δικλείδες ασφαλείας για τη θεραπεία τυχόν ελαττωματικών επιδόσεων εκ μέρους των διαδικών ύστερα από σχετική υπόδειξη του εισηγητή της προδικασίας. Η μη συμμόρφωση των διαδικών έχει την ίδια συνέπεια με τη μη επίδοση, δηλαδή το ένδικο βοήθημα ή μέσο θεωρείται ως μη ασκηθέν και τίθεται στο αρχείο.</p> <p>Εξάλλου, υπενθυμίζεται ότι σε περίπτωση αίτησης ακύρωσης κατά πράξης ανεξάρτητης διοικητικής αρχής ή νομικού προσώπου ιδιωτικού δικαίου, η επίδοση γίνεται προς τα πρόσωπα αυτά, ενώ σε περίπτωση αίτησης ακύρωσης κατά παράλειψης οφειλόμενης ενέργειας, η επίδοση γίνεται στην αρχή που έχει την υποχρέωση να ενεργήσει ή να ρυθμίσει συγκεκριμένη σχέση με την έκδοση εκτελεστής διοικητικής πράξης.</p> <p>Τέλος, επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με το άρθρο 40 του π.δ. 18/1989, ως προς τις επιδόσεις εφαρμόζονται αναλόγως τα άρθρα 47 έως και 57 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.</p>
7	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση προστίθεται άρθρο 21Α, στο οποίο προβλέπεται ο τρόπος διενέργειας των ηλεκτρονικών επιδόσεων. Για τα ηλεκτρονικά έγγραφα του δικαστηρίου και των διαδικών εφαρμόζεται αναλόγως ο ν. 4727/2020 (Α' 184) για τα ιδιωτικά και τα δημόσια ηλεκτρονικά έγγραφα. Η επίδοση με ηλεκτρονικά μέσα θεωρείται ότι έγινε, εφόσον επιστραφεί από τον παραλήπτη στον διενεργούντα την επίδοση ηλεκτρονική απόδειξη, η οποία ισχύει ως έκθεση επίδοσης.</p> <p>Ειδικά προς το Δημόσιο οι επιδόσεις γίνονται μέσω διαλειτουργικότητας μεταξύ του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Διοικητικών Δικαστηρίων (Ο.Σ.Δ.Δ.Υ.Δ.Δ.) και του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (Ο.Π.Σ.Ν.Σ.Κ.). Όσον αφορά τις επιδόσεις του Δικαστηρίου προς τους διαδικούς αυτές γίνονται αποκλειστικά με ηλεκτρονικά μέσα από την ημερομηνία που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 162 του ν. 4764/2020 (Α' 256). Η παρ. 7 του άρθρου 21 του πδ 18/1989 ισχύει και εν προκειμένω.</p>
8	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 22 του π.δ. 18/1989 και ρυθμίζεται η προδικασία ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας. Ειδικότερα, προβλέπονται η σύνταξη το ταχύτερο δυνατό μετά από τη διαβίβαση του φακέλου της υπόθεσης, έκθεσης από τον εισηγητή της προδικασίας και η εισαγωγή της υπόθεσης στον κατά το άρθρο 34Γ δικαστικό σχηματισμό σε συμβούλιο.</p> <p>Στην παρ. 3 προβλέπεται ότι σε περίπτωση που δεν διαβιβαστεί ο φάκελος ή διαπιστωθούν ουσιώδεις ελλείψεις, ο εισηγητής της υπόθεσης ζητεί με έγγραφο τη συμπλήρωση των ελλείψεων τάσσοντας εύλογη προθεσμία. Στο πλαίσιο αυτό, άλλωστε, ο εισηγητής της προδικασίας μπορεί να υποδείξει στον ασκούντα το ένδικο βοήθημα ή μέσο, στην περίπτωση αίτησης ακύρωσης, τους τρίτους που έχουν δικαίωμα παρέμβασης στην</p>

	<p>ακυρωτική δίκη, στους οποίους πρέπει να γίνει επίδοση του ένδικου βοηθήματος.</p> <p>Η έκθεση του εισηγητή της προδικασίας αποτελεί ένα πολύ καλά επεξεργασμένο προπαρασκευαστικό κείμενο, με εκκαθαρισμένο το πραγματικό και με σαφή παρουσίαση όλων των ζητημάτων παραδεκτού και ουσίας που ανακύπτουν και είναι δυνητικώς εξεταστέα από το Δικαστήριο είτε αυτεπαγγέλτως, είτε μετά από αιτιάσεις ή ισχυρισμούς των διαδίκων. Είναι αυτονόητο ότι ο εισηγητής της προδικασίας επί απλών υποθέσεων έχει διαμορφώσει γνώμη επί των τιθέμενων ζητημάτων.</p> <p>Εφόσον δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για την έκδοση απόφασης, η προδικασία ολοκληρώνεται με την έκδοση πρακτικού από το συμβούλιο, στην οποία ενσωματώνεται η έκθεση που έχει συντάξει ο εισηγητής της προδικασίας. Το πρακτικό του συμβουλίου μπορεί πάντοτε να συμπληρώνει την έκθεση του εισηγητή της προδικασίας και αποτελεί, κατ' αρχήν, την έκθεση έδρας, βάσει της οποίας διεξάγεται η συζήτηση στο ακροατήριο με διατήρηση σε κάθε περίπτωση της δυνατότητας του εισηγητή της υπόθεσης στο ακροατήριο να καταθέσει έκθεση τουλάχιστον τρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση.</p> <p>Οι διάδικοι μπορούν να λαμβάνουν γνώση όλων των εκθέσεων (του εισηγητή της προδικασίας και της έδρας) καθώς και του πρακτικού του συμβουλίου αμέσως μετά την επισύναψή τους στο φάκελο της δικογραφίας.</p> <p>Η προπαρασκευή της υπόθεσης κατά το στάδιο της προδικασίας διαμορφώνει το βασικό πλαίσιο επί του οποίου θα καλείται το Δικαστήριο να αποφανθεί στην κύρια διαδικασία, παρέχοντας βεβαίως πάντοτε τη δυνατότητα στους διαδίκους να υποβάλλουν παρατηρήσεις και σχόλια τόσο με τα υπομνήματα, όσο και με τις επ' ακροατηρίου αναπτύξεις τους. Με αυτές τις συνέπειες του προπαρασκευαστικού σταδίου της προδικασίας ενώπιον του συμβουλίου συνδέονται άρρηκτα οι προβλεπόμενες στην παρ. 6 ρυθμίσεις για την κατά κανόνα εισαγωγή και εκδίκαση των υποθέσεων που εισάγονται στο ακροατήριο χωρίς αναβολή, καθώς και οι περιοριστικές ρυθμίσεις για τις αυτεπάγγελτες αναβολές από τον εισηγητή της υπόθεσης, οι οποίες είναι επιτρεπτές μόνον κατόπιν συνεννόησης με τον πρόεδρο του δικαστικού σχηματισμού.</p>
9	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 23 του π.δ. 18/1989 περί της αποστολής της έκθεσης απόψεων της Διοίκησης και της υποβολής των στοιχείων του φακέλου. Κύρια παράμετρος της αξιολογούμενης ρύθμισης είναι ότι καθιστά αυστηρότερους τους κανόνες της προαπόδειξης. Ειδικότερα, στην περίπτωση της προδικασίας εισάγεται εμπροσθοβαρές σύστημα συγκέντρωσης των στοιχείων του φακέλου. Προβλέπεται, δηλαδή, τρίμηνη προθεσμία για την αποστολή του διοικητικού φακέλου από τη Διοίκηση, όπου αυτό απαιτείται (ακυρωτικές υποθέσεις, υποθέσεις υπαλληλικών προσφυγών), καθώς και για την</p>

	<p>κατάθεση των στοιχείων από τους λοιπούς διαδίκους, η οποία αρχίζει από την επίδοση του εισαγωγικού δικογράφου.</p> <p>Στην περίπτωση της εξαιρετικής διαδικασίας (απευθείας εισαγωγή των υποθέσεων στο ακροατήριο) διατηρείται η υποχρέωση αποστολής της έκθεσης απόψεων της Διοίκησης και του φακέλου της υπόθεσης 30 τουλάχιστον ημέρες πριν από τη δικάσιμο, εφόσον η επίδοση του ενδίκου βοηθήματος και της πράξης ορισμού δικασίμου γίνει δύο (2) τουλάχιστον μήνες πριν από τη δικάσιμο.</p>
10	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 24 του π.δ. 18/1989 ως προς τις συνέπειες μη αποστολής φακέλου από τη Διοίκηση. Με τη νέα ρύθμιση επεκτείνεται η δυνατότητα συναγωγής τεκμηρίου ομολογίας και για την έκδοση απόφασης σε συμβούλιο, σε περίπτωση μη αποστολής φακέλου από τη Διοίκηση ή αποστολής φακέλου με ουσιώδεις ελλείψεις, προκειμένου να αντιμετωπισθεί το φαινόμενο της άρνησης της Διοίκησης να αποστείλει τον φάκελο ή τις απόψεις στο Δικαστήριο και να επιταχυνθεί η εκδίκαση της υπόθεσης, δεδομένου ότι για να συναχθεί τεκμήριο ομολογίας δεν είναι υποχρεωτικό να εισαχθεί η υπόθεση στο ακροατήριο ούτε να εκδοθεί προδικαστική απόφαση.</p>
11	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 25 του π.δ. 18/1989, περί της κατάθεσης δικογράφου πρόσθετων λόγων και υπομνημάτων των διαδίκων.</p> <p>Για τις υποθέσεις που δεν εισάγονται απευθείας στο ακροατήριο και υφίσταται προδικαστικό στάδιο προβλέπεται η δυνατότητα κατάθεσης δικογράφου πρόσθετων λόγων, όσον αφορά την αίτηση ακύρωσης και την προσφυγή, σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών από τη συμπλήρωση της τρίμηνης προθεσμίας που δίνεται στη Διοίκηση για την υποβολή της έκθεσης απόψεων και των στοιχείων του φακέλου και, όσον αφορά τα ένδικα μέσα, σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την επίδοσή τους, με σκοπό τον προσδιορισμό των τιθέμενων νομικών ζητημάτων και του πραγματικού της υπόθεσης σε σύντομο χρόνο από την επίδοση του ενδίκου βοηθήματος ή μέσου, προκειμένου να εισάγεται η υπόθεση στο συμβούλιο χωρίς καθυστέρηση.</p> <p>Στις περιπτώσεις της απευθείας εισαγωγής υποθέσεων στο ακροατήριο με την εξαιρετική διαδικασία μετατίθεται το χρονικό σημείο για την κατάθεση του δικογράφου προσθέτων λόγων από δεκαπέντε (15) σε είκοσι (20) ημέρες, προκειμένου να παρέχεται περισσότερος χρόνος για την εξέταση και του δικογράφου προσθέτων λόγων και να αποφεύγεται κατά το δυνατόν η αναβολή της εκδίκασης της υπόθεσης. Η προθεσμία αυτή εφαρμόζεται και στις υποθέσεις που δεν εισάγονται απευθείας στο ακροατήριο, σε περίπτωση που δεν τηρηθεί η τρίμηνη προθεσμία για την αποστολή του φακέλου από τη διοίκηση ή σε περίπτωση περιέλευσης στο Δικαστήριο νέων κρίσιμων στοιχείων μετά τη συμπλήρωση της προθεσμίας αυτής ή τη συμπλήρωση τριμήνου από την επίδοση του ενδίκου μέσου.</p>

	<p>Με την παρ. 2 της αξιολογούμενης ρύθμισης εισάγονται αυστηρότεροι κανόνες για την προαπόδειξη ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας στις υποθέσεις που εισάγονται στο ακροατήριο είτε κατά την τακτική είτε κατά την εξαιρετική διαδικασία, καθώς μετατίθεται το χρονικό σημείο για την κατάθεση των υπομνημάτων και στοιχείων των διαδικών από έξι (6) σε δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση, προκειμένου να παρέχεται περισσότερος χρόνος για την προετοιμασία της υπόθεσης και να αποφεύγεται κατά το δυνατόν η αναβολή της συζήτησής της. Η εφαρμογή, ωστόσο, του ανακριτικού συστήματος στη διοικητική δίκη επιβάλλει τη διατήρηση της δυνατότητας υπέρβασης της προθεσμίας αυτής, με όριο την προτεραιότητα της συζήτησης, σε όλως εξαιρετικές περιπτώσεις και ιδίως όταν αναφύονται οψιγενή ή οψιφανή στοιχεία, τα οποία επιβάλλεται να ληφθούν υπόψη. Είναι αυτονόητο ότι αν συντρέχει ανωτέρα βία ή ανυπέρβλητο κώλυμα, που εμπόδισαν την κατάθεση των υπομνημάτων και στοιχείων των διαδικών έως την προτεραιότητα της δικάσιμου, μπορεί, κατ' εξαίρεση, να αναβληθεί η συζήτηση της υπόθεσης σε μεταγενέστερη δικάσιμο.</p>
12	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 27 του π.δ. 18/1989, περί της παροχής δικαστικής πληρεξουσιότητας.</p> <p>Εισάγονται αυστηρότερες ρυθμίσεις για την παροχή δικαστικής πληρεξουσιότητας ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, προκειμένου να αποτραπεί η αλόγιστη χρήση ενδίκων βοηθημάτων και μέσων, διότι πολλές φορές οι δικαστές προετοιμάζουν τις υποθέσεις και τελικά τα ένδικα βοηθήματα και μέσα απορρίπτονται ως ανομιμοποίητα και επιβαρύνονται οι διάδικοι με τη δικαστική δαπάνη, καθώς οι διάδικοι δεν χορηγούν πληρεξουσιότητα σε δικηγόρο. Ειδικότερα, σύμφωνα με την προτεινόμενη ρύθμιση, η πληρεξουσιότητα παρέχεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο. Ειδικώς όταν ο διάδικος είναι φυσικό πρόσωπο, η πληρεξουσιότητα μπορεί να παρέχεται και με ψηφιακή εξουσιοδότηση, η οποία εκδίδεται μέσω της ενιαίας ψηφιακής πύλης της δημόσιας διοίκησης (gov.gr) και αποστέλλεται ηλεκτρονικά στο Δικαστήριο. Επιπλέον, ως προς την προσκόμιση του εγγράφου για τον διάδικο που άσκησε το ένδικο βοήθημα ή μέσο προβλέπεται προθεσμία δεκαπέντε (15) πλήρων ημερών πριν από τη συζήτηση (εισάγεται η ίδια προθεσμία με την προαπόδειξη), ενώ για τους λοιπούς διαδίκους μέχρι τη συζήτηση. Επισημαίνεται ότι εξακολουθεί να ισχύει ο κανόνας ότι η πληρεξουσιότητα τεκμαίρεται κατά την προδικασία. Το τεκμήριο αυτό λειτουργεί, δηλαδή δεν χρειάζεται η προσκόμιση πληρεξουσίου έως και τη διαδικασία ενώπιον του συμβουλίου, παρά μόνο σε περίπτωση που το συμβούλιο φέρεται προς αποδοχή του ενδίκου βοηθήματος ή μέσου, οπότε θα πρέπει, προκειμένου να εκδοθεί απόφαση, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 34B του π.δ. 18/1989, όπως αντικαθίσταται με το άρθρο 13 του παρόντος, να έχει κατατεθεί πληρεξούσιο (ενδεχομένως μετά και από υπόδειξη του εισηγητή της προδικασίας), άλλως η υπόθεση θα πρέπει να οδηγηθεί στο ακροατήριο.</p>

	<p>Σημειώνεται ότι με τη θέσπιση προθεσμίας 15 πλήρων ημερών πριν από τη συζήτηση για την προσκόμιση του πληρεξουσίου καθίσταται άνευ νοήματος η υφιστάμενη παροχή δυνατότητας στον διάδικο που για λόγους ανωτέρας βίας δεν νομιμοποίησε τον δικηγόρο του να ζητήσει την επανασυζήτηση της υπόθεσης. Η δυνατότητα αυτή προϋπέθετε ότι καταληκτικό σημείο για τη νομιμοποίηση είναι η ορισθείσα συζήτηση και, ως εκ τούτου, η εμφάνιση ανυπέρβλητου κωλύματος στον χρόνο της συζήτησης δεν μπορούσε να αντιμετωπιστεί, παρά μόνο με την αίτηση επανασυζήτησης. Με την αξιολογούμενη ρύθμιση το κρίσιμο χρονικό σημείο για τη νομιμοποίηση μετατίθεται χρονικά σε 15 πλήρεις ημέρες πριν από τη δικάσιμο και επομένως, το σημείο αυτό θα είναι κρίσιμο για τη διαπίστωση της συνδρομής λόγου ανωτέρας βίας. Για τον λόγο αυτό το προβλεπόμενο αίτημα για τη διαπίστωση από το Δικαστήριο του λόγου ανωτέρας βίας που κατέστησε αδύνατη την τήρηση της προθεσμίας εισάγεται με αίτηση επαναφοράς των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση, η οποία μπορεί να κατατίθεται εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την άρση του εμποδίου. Σε κάθε άλλη περίπτωση (π.χ. σε περίπτωση σύντμησης της προθεσμίας για την εισαγωγή της υπόθεσης σε δικάσιμο, οπότε η δικαστική πληρεξουσιότητα μπορεί να προσκομίζεται έως τη συζήτηση) η δυνατότητα υποβολής της αίτησης επαναφοράς παρέχεται το αργότερο έως την έναρξη της συζήτησης στο ακροατήριο (πρακτικώς, δηλαδή, πλέον δεν αναγνωρίζεται δυνατότητα επανασυζήτησης). Είναι αυτονόητο ότι, εφόσον συντρέχει λόγος, το Δικαστήριο μπορεί, κατά την κρίση του, να αναβάλει τη συζήτηση της υπόθεσης αυτεπαγγέλτως, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 33 του π.δ. 18/1989.</p>
13	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 33 του π.δ. 18/1989, περί της συζήτησης των υποθέσεων στο ακροατήριο και περί της αναβολής τους σε μεταγενέστερη δικάσιμο. Μετατίθεται το χρονικό σημείο για την κατάθεση των δηλώσεων των διαδίκων για την παράστασή τους στο ακροατήριο από την παραμονή της δικάσιμου σε τρεις (3) ημέρες πριν από τη δικάσιμο, προκειμένου να είναι εφικτό να εξετασθεί αν συντρέχει λόγος να μην γίνουν δεκτές οι δηλώσεις αυτές και να κληθούν οι διάδικοι να παραστούν για να διεξαχθεί προφορική συζήτηση της υπόθεσης. Αν ο διάδικος καταθέσει τη δήλωση εκπροθέσμως, δεν έχει δικαίωμα δικαστικής δαπάνης.</p> <p>Περαιτέρω, με την παρ. 6 προβλέπεται ότι είναι απαράδεκτη η υποβολή δεύτερου αιτήματος αναβολής για τον ίδιο ή παρεμφερή λόγο, προκειμένου να περιορισθεί η δυνατότητα αναβολών, που συνιστούν σημαντική αιτία καθυστέρησης εκδίκασης των υποθέσεων.</p>
14	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 34Α του π.δ. 18/1989, περί της απόρριψης ενδίκων βοηθημάτων και μέσων.</p> <p>Οι ρυθμίσεις του παρόντος και του επόμενου άρθρου αποσκοπούν στην αποσυμφόρηση των πινακίων του Συμβουλίου της Επικρατείας από τη</p>

	<p>σημερινή κατάσταση υπερφόρτωσης, στη διαφύλαξη της δυνατότητάς του να ασκήσει αποτελεσματικά τις συνταγματικές του αρμοδιότητες ως ανωτάτου δικαστηρίου και στην επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης προς όφελος των διαδίκων, της κοινωνίας εν γένει και της οικονομίας, χωρίς να θίγονται τα συνταγματικά δικαιώματα των διαδίκων, δεδομένου ότι διατηρούν τη δυνατότητα να ζητήσουν την εκδίκαση των υποθέσεών τους στο ακροατήριο. Ειδικότερα, σημαντική καινοτομία που εισάγεται με την αξιολογούμενη ρύθμιση συνίσταται στη διεύρυνση των εξουσιών του δικαστικού σχηματισμού του άρθρου 34Γ του π.δ. 18/1989, με σκοπό να καταστεί πιο αποτελεσματική η διαδικασία στο συμβούλιο και να επιταχυνθεί η απονομή της δικαιοσύνης από το Συμβούλιο της Επικρατείας. Με τη νέα ρύθμιση παρέχεται η δυνατότητα στον δικαστικό σχηματισμό του άρθρου 34Γ του π.δ. 18/1989, με συνοπτική, ομόφωνη απόφαση να απορρίπτει ένδικα βοηθήματα και μέσα ως απαράδεκτα ή αβάσιμα ή να καταργεί τη δίκη στις περιπτώσεις της παρ. 1 του άρθρου 32 του π.δ. 18/1989, εφόσον οι υποθέσεις δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερες πραγματικές ή νομικές δυσκολίες. Επιπλέον, ο ίδιος δικαστικός σχηματισμός μπορεί να παραπέμπει την υπόθεση στον Πρόεδρο του Δικαστηρίου, εφόσον κρίνει ότι δεν είναι αρμόδιο για την εκδίκασή της, προκειμένου να επιλύσει το ζήτημα της αρμοδιότητας δεσμευτικά και να παραπέμψει την υπόθεση στο αρμόδιο τμήμα, με σκοπό να επιταχυνθεί η επί της ουσίας επίλυση των υποθέσεων.</p> <p>Περαιτέρω, προτείνεται η λελογισμένη αύξηση του ποσού του παράβολου για την εισαγωγή της υπόθεσης στο ακροατήριο, ενώ σε περίπτωση που ο διάδικος που προκαλεί τη συζήτηση στο ακροατήριο ηττηθεί και δεν έχει κατά νόμο υποχρέωση καταβολής παράβολου καταδικάζεται στην καταβολή πενταπλάσιας δικαστικής δαπάνης.</p>
15	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 34B του π.δ. 18/1989, περί της αποδοχής ενδίκων βοηθημάτων και μέσων και παρέχεται η δυνατότητα στον δικαστικό σχηματισμό του άρθρου 34Γ του π.δ. 18/1989 να δέχεται με συνοπτική, ομόφωνη απόφαση ένδικα βοηθήματα και μέσα, εφόσον η υπόθεση δεν παρουσιάζει ιδιαίτερες πραγματικές ή νομικές δυσκολίες. Σε περίπτωση παρέλευσης των προθεσμιών για την κατάθεση αίτησης για την εισαγωγή της υπόθεσης στο ακροατήριο, εκδίδεται διαπιστωτική πράξη του Προέδρου, από την έκδοση της οποίας η ακυρωτική απόφαση του συμβουλίου παράγει τα έννομα αποτελέσματά της.</p>
16	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 34Γ του π.δ. 18/1989, περί της συγκρότησης του δικαστικού σχηματισμού των άρθρων 34Α και 34Β. Προβλέπεται η συμμετοχή Παρέδρων και Εισηγητών στον δικαστικό σχηματισμό που εκδίδει απόφαση κατά τα άρθρα 34Α και 34Β με αποφασιστική ψήφο, με σκοπό τη βέλτιστη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού του Συμβουλίου της Επικρατείας, την εκλογικευμένη κατανομή της εργασίας εντός του Δικαστηρίου και την επιτάχυνση απονομής της δικαιοσύνης στο ανώτατο δικαστήριο.</p>

17	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 49 του π.δ. 18/1989, περί της κατάθεσης παρέμβασης επί της αίτησης ακύρωσης. Με τη ρύθμιση αυτή εισάγονται αυστηρότερες ρυθμίσεις για την άσκηση παρέμβασης στην ακυρωτική δίκη. Ειδικότερα, προβλέπεται τρίμηνη προθεσμία για την άσκηση παρέμβασης από την επίδοση της αίτησης ακύρωσης από τον αιτούντα στον έχοντα έννομο συμφέρον να παρέμβει στη δίκη για τη διατήρηση της ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης. Σε κάθε άλλη περίπτωση, μετατίθεται το χρονικό σημείο για την κατάθεση της παρέμβασης από έξι (6) σε δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από τη δικάσιμο, προκειμένου να παρέχεται περισσότερος χρόνος για την εξέταση των ισχυρισμών του παρεμβαίνοντος και να αποφεύγεται κατά το δυνατόν η αναβολή της εκδίκασης της υπόθεσης.</p>
18	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 51 του π.δ. 18/1989, περί της δυνατότητας άσκησης τριτανακοπής και προβλέπεται ότι ο έχων έννομο συμφέρον για την άσκηση παρέμβασης δεν έχει δικαίωμα να ασκήσει τριτανακοπή, εφόσον η αίτηση ακύρωσης του επιδόθηκε με επιμέλεια του αιτούντος, ή σε περίπτωση παράλειψης από τον υπόχρεο διάδικο, με επιμέλεια της Γραμματείας τουλάχιστον 30 ημέρες πριν από δικάσιμο, ή σε περίπτωση σύντμησης, στην προθεσμία που ορίζεται από τον Πρόεδρο, με σκοπό να αποφεύγεται η επαναφορά υποθέσεων στο Δικαστήριο από τρίτους που έχουν λάβει γνώση της εκκρεμοδικίας. Είναι αυτονόητο ότι, αν συντρέχει ανωτέρα βία, ανυπερβλητό κώλυμα ή εξαιρετικοί λόγοι που εμπόδισαν την έγκαιρη κατάθεση της παρέμβασης, μπορεί, κατ' εξαίρεση, να αναβληθεί η συζήτηση της υπόθεσης σε μεταγενέστερη δικάσιμο.</p>
19	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 52 του π.δ. 18/1989, περί της διαδικασίας χορήγησης προσωρινής δικαστικής προστασίας. Με σκοπό την ταχύτερη απονομή προσωρινής δικαστικής προστασίας προβλέπεται ότι σε περίπτωση εισαγωγής υπόθεσης στην Επιτροπή της Ολομέλειας, λόγω σπουδαιότητας των τιθέμενων ζητημάτων, ο Πάρεδρος παραμένει εισηγητής της υπόθεσης, ενώ ο Εισηγητής, που είχε οριστεί αρχικά ως εισηγητής της υπόθεσης κατά το στάδιο της προδικασίας, παραμένει ως βοηθός που επικουρεί τον νέο εισηγητή. Οι Πάρεδροι και Εισηγητές συμμετέχουν στις εν λόγω Επιτροπές με αποφασιστική ψήφο. Περαιτέρω, με την παρ. 4 προβλέπεται, εκ του νόμου, υποχρέωση του αιτούντος να επιδώσει αντίγραφο της αίτησης αναστολής και στους τρίτους που έχουν δικαίωμα να παρέμβουν στην ακυρωτική δίκη, χωρίς να χρειάζεται πλέον σχετική εντολή του Προέδρου ή του εισηγητή της υπόθεσης. Είναι αυτονόητο ότι ο εισηγητής της υπόθεσης μπορεί να υποδείξει στον αιτούντα τους τρίτους, στους οποίους πρέπει να γίνουν οι σχετικές επιδόσεις.</p> <p>Με σκοπό την απλοποίηση του υπάρχοντος συστήματος και την όσον το δυνατόν ταχύτερη οριστική επίλυση της διαφοράς, προβλέπεται στην παρ. 7 η δυνατότητα της Επιτροπής του παρόντος άρθρου να ασκεί ταυτόχρονα</p>

	<p>τις αρμοδιότητες του δικαστικού σχηματισμού του άρθρου 34Γ του π.δ. 18/1989 για το κύριο ένδικο βοήθημα ή μέσο, σύμφωνα με τα άρθρα 34Α και 34Β, όπως αντικαθίστανται με το παρόν σχέδιο νόμου.</p> <p>Τέλος, με γνώμονα την απλοποίηση της διαδικασίας, στην παρ. 11 της αξιολογούμενης ρύθμισης ορίζεται ότι σε περίπτωση που εκδοθεί οριστική απόφαση για το κύριο ένδικο βοήθημα ή μέσο, η εκκρεμής αίτηση αναστολής τίθεται στο αρχείο από τη γραμματεία και αποδίδεται το παράβολο στον αιτούντα.</p>
20	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 62 του π.δ. 18/1989, ως προς την κατάθεση προσθέτων λόγων έφεσης, και εναρμονίζεται με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 25 του π.δ. 18/1989, περί των πρόσθετων λόγων και των υπομνημάτων, όπως αυτό αντικαθίσταται με το άρθρο 11 του προτεινόμενου σχεδίου νόμου, ως προς τον τρόπο και την προθεσμία κατάθεσης του δικογράφου.</p>
21	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση προβλέπεται η σύσταση νομοπαρασκευαστικής επιτροπής που αναλαμβάνει την κωδικοποίηση της νομοθεσίας για το Συμβούλιο της Επικρατείας.</p>
22	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση προβλέπονται μεταβατικές ρυθμίσεις, με τις οποίες ορίζεται ότι είναι δυνατή η εισαγωγή στον δικαστικό σχηματισμό του άρθρου 34Γ του π.δ. 18/1989 και η εκδίκαση από αυτόν, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 34Α και 34Β του π.δ. 18/1989, όπως αντικαθίστανται με τις διατάξεις του παρόντος σχεδίου νόμου, των ενδίκων βοηθημάτων και μέσων που θα έχουν κατατεθεί στο Δικαστήριο έως και την έναρξη ισχύος του νόμου, δηλαδή τόσο των ενδίκων βοηθημάτων και μέσων που εκκρεμούν προς προσδιορισμό όσο και αυτών, για τα οποία έχει ήδη ορισθεί δικάσιμος προς συζήτηση στο ακροατήριο.</p>
23	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση μεταφέρονται κατηγορίες διαφορών, ως διαφορές ουσίας, από το Συμβούλιο της Επικρατείας στην αρμοδιότητα των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, με σκοπό την ορθολογικότερη κατανομή της δικαστηριακής ύλης εντός της διοικητικής δικαιοσύνης και συνακόλουθα την επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης. Ειδικότερα μεταφέρονται:</p> <p>(α) Διαφορές που αναφύονται κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας που αφορά τα πάσης φύσεως τέλη, δικαιώματα, ανταλλάγματα ή άλλα έσοδα υπέρ των νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου, των Ο.Τ.Α. και των νομικών προσώπων αυτών, για την επιβολή ή τον προσδιορισμό των οποίων εκδίδονται, εφάπαξ ή περιοδικώς, πράξεις οργάνων των ανωτέρω κατ' ενάσκηση δημόσιας εξουσίας [όπως δικαιώματα υπέρ οργανισμών λιμένων/λιμενικών ταμείων/φορέων διαχείρισης λιμένων για αποθήκευση και χρήση χώρων και εγκαταστάσεων λιμένων, για διακίνηση φορτίων/διέλευση εμπορευμάτων μέσω χώρων λιμένων, διαφορές από πάγια τέλη κτηματογράφησης υπέρ του Οργανισμού Κτηματολογίου και</p>

	<p>Χαρτογραφήσεων Ελλάδος (Ο.Κ.Χ.Ε.), διαφορές από τον επιβολή ειδική εισφορά κρέατος υπέρ του «Ελληνικού Γεωργικού Οργανισμού (ΕΛ.Γ.Ο.) - ΔΗΜΗΤΡΑ»]. Επίσης, ρητά ορίζεται ότι οι διαφορές αυτές εκδικάζονται, κατά τη διαδικασία των φορολογικών και τελωνειακών εν γένει διαφορών, κατά τα οριζόμενα στην περ. β) του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 6 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α' 97).</p> <p>(β) Διαφορές από πράξεις των φορολογικών αρχών σχετικές με τη φορολογική κατοικία, την εγγραφή, διαγραφή ή μεταβολή στοιχείων στο φορολογικό μητρώο, τον κλειδάριθμο, τον αριθμό φορολογικού μητρώου και τον κωδικό αριθμό δραστηριότητας.</p> <p>(γ) Διαφορές που αναφύονται από την έκδοση ατομικών πράξεων επιβολής μέτρων επιστροφής (rebate) και αυτόματης επιστροφής (clawback), μεταφέρονται στα διοικητικά εφετεία (ως διαφορές ουσίας, κατά τα ήδη εκτεθέντα). Πρόκειται για τις βασικές κατηγορίες διαφορών με αντικείμενο ατομικές πράξεις εκδοθείσες: (γα) κατ' εφαρμογή της περ. α) (εξωνοσοκομειακού) και της περ. στ) (νοσοκομειακού clawback) της παρ. 1 του άρθρου 11 του ν. 4052/2012 (Α' 41) και των εκδοθεισών κατ' εφαρμογή αυτών κανονιστικών αποφάσεων, που εκδικάζονται ως ακυρωτικές διαφορές, (γβ) κατ' εφαρμογή διαφόρων διατάξεων [όπως του άρθρου 35 του ν. 3918/2011 (Α' 31)], για επιβολή rebate, που δικάζονται, επίσης, ως ακυρωτικές διαφορές, (γγ) κατ' εφαρμογή της περ. α) της παρ. 1 του άρθρου 100 του ν. 4172/2013 (Α' 167) και των εκδοθεισών κατ' εφαρμογή αυτών κανονιστικών αποφάσεων, για επιβολή clawback ή/και rebate σε παρόχους υγείας, που εκδικάζονται για μεν τις πράξεις που ανάγονται στο έτος 2013 ως ακυρωτικές διαφορές, για δε τις πράξεις που ανάγονται στα έτη 2014 και εφεξής ως συμβατικές διαφορές ουσίας.</p> <p>(δ) κατ' εφαρμογή του άρθρου 100 παρ. 1 περ. Β του ν. 4172/2013 (Α' 167) και των εκδοθεισών κατ' εφαρμογή αυτών κανονιστικών αποφάσεων, για επιβολή clawback ή/και rebate σε εισαγωγείς/κατασκευαστές ιατροτεχνολογικού υλικού και συμπληρωμάτων ειδικής διατροφής.</p>
24	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση μεταφέρονται κατηγορίες διαφορών, ως ακυρωτικές διαφορές, από το Συμβούλιο της Επικρατείας στην αρμοδιότητα των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, με σκοπό την ορθολογικότερη κατανομή της δικαστηριακής ύλης εντός της διοικητικής δικαιοσύνης και συνακόλουθα την επιτάχυνση της απονομής της δικαιοσύνης.</p> <p>Όσον αφορά την περ. ια' της παρ. 1 της αξιολογούμενης ρύθμισης, επισημαίνεται ότι ήδη μεγάλος αριθμός διαφορών για τη ληξιαρχική νομοθεσία υπάγεται στην εκουσία δικαιοδοσία των πολιτικών πρωτοδικείων.</p> <p>Περαιτέρω, η περ. β) της νέας παρ. 1Α της αξιολογούμενης ρύθμισης αφορά διαφορές με βάση το π.δ. της 25/28.11.1929 (Α' 421) και τον ν. 1418/1984 (Α' 23).</p>

25	<p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση τροποποιείται το άρθρο 1 του ν. 3900/2010 σχετικά με τη πρότυπη δίκη και τη δίκη κατόπιν προδικαστικού ερωτήματος ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.</p> <p>Με την προτεινόμενη ρύθμιση διευκρινίζεται, κατ' αρχάς, ότι στις υποθέσεις στις οποίες τίθεται το ίδιο ζήτημα με αυτό της πιλοτικής δίκης ή της δίκης επί του υποβληθέντος προδικαστικού ερωτήματος αναστέλλεται η διαδικασία έκδοσης απόφασης, τούτο δε υπό την έννοια ότι είτε δεν γίνεται προσδιορισμός (κατά το άρθρο 127 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας) είτε, αν η υπόθεση έχει συζητηθεί, κωλύεται η έκδοση (οριστικής) απόφασης μέχρι τη δημοσίευση της απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας.</p> <p>Ο θεσμός της παρέμβασης σύμφωνα με το άρθρο 1 του ν. 3900/2010 έχει καταστεί αναποτελεσματικός. Αυτό συμβαίνει διότι με την παρέμβαση στην πιλοτική δίκη ή στη δίκη κατόπιν προδικαστικού ερωτήματος, κατ' ουσίαν, εισάγονται στο Συμβούλιο της Επικρατείας προς επίλυση όλες οι δίκες που είναι εκκρεμείς για το ίδιο ζήτημα, με αποτέλεσμα το ένδικο βοήθημα ή μέσο που εισάγεται στο Συμβούλιο της Επικρατείας (για να επιλυθεί από αυτό το τιθέμενο γενικότερου ενδιαφέροντος ζήτημα που έχει συνέπειες για ευρύτερο κύκλο προσώπων) να έχει πλέον καταστεί λαϊκή αγωγή και να εγείρονται πολλά προβλήματα όσον αφορά στην εξέταση του παραδεκτού της παρέμβασης για καθέναν από τους διαδίκους αυτούς. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η υπ' αρ. 1342/2023 απόφαση της επταμελούς σύνθεσης του Α' Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας που εκδόθηκε επί πιλοτικής δίκης στην οποία παρενέβησαν περίπου 14.250 διάδικοι.</p> <p>Ενόψει των ανωτέρω προτείνεται η κατάργηση της παρέμβασης του άρθρου 1 του ν. 3900/2010. Ωστόσο, προκειμένου να διασφαλισθεί η αποτελεσματική δικαστική προστασία όλων των διαδίκων, των οποίων οι υποθέσεις εκκρεμούν και έχουν ανασταλεί λόγω της πιλοτικής δίκης, παρέχεται σε αυτούς η δυνατότητα να καταθέτουν απλό υπόμνημα προς ανάπτυξη των ισχυρισμών και των επιχειρημάτων τους σε σχέση με το κρίσιμο νομικό ζήτημα. Το υπόμνημα κατατίθεται στη Γραμματεία του Δικαστηρίου, ενώπιον του οποίου εκκρεμεί το ένδικο βοήθημα ή μέσο, δεκαπέντε (15) πλήρεις ημέρες πριν από την ορισθείσα δικάσιμο και, εφόσον η Γραμματεία του αρμόδιου δικαστηρίου διαπιστώσει ότι ο καταθέτων είναι πράγματι διάδικος σε ανασταλείσα εκκρεμή δίκη, τότε διαβιβάζει άμεσα το υπόμνημα αυτό στο Συμβούλιο της Επικρατείας.</p> <p>Επιπλέον, προστίθεται και νέα παρ. 6 σύμφωνα με την οποία, σε περίπτωση δημοσίευσης απόφασης διοικητικού δικαστηρίου αντίθετης προς τα κριθέντα από το Συμβούλιο της Επικρατείας ως προς το επιλυθέν ζήτημα, οι ενώπιον του δικάσαντος διοικητικού δικαστηρίου διάδικοι μπορούν να ασκήσουν παραδεκτώς, ανεξαρτήτως του ύψους του ποσού της διαφοράς και της προβολής ισχυρισμών του ν. 3900/2010, τα οικεία ένδικα μέσα, πλήττοντας τη κρίση του εν λόγω δικαστηρίου. Αυτό αποσκοπεί στη διασφάλιση (α) του κατ' άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος</p>
----	---

	<p>ατομικού δικαιώματος της πλήρους και αποτελεσματικής έννομης προστασίας των διαδικών, οι οποίοι με την προτεινόμενη ρύθμιση δεν θα μπορούν πλέον να παρέμβουν στην ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας δίκη (πilotική ή κατόπιν προδικαστικού ερωτήματος) και (β) της ενότητας της νομολογίας και της ασφάλειας δικαίου (στην οποία άλλωστε απέβλεψε ο νομοθέτης καθιερώνοντας τον θεσμό της πρότυπης δίκης ή της δίκης κατόπιν προδικαστικού ερωτήματος με το άρθρο 1 του ν. 3900/2010) προς όφελος της εύρυθμης λειτουργίας της δικαιοσύνης. Προς επίτευξη των σκοπών αυτών εισάγεται η ανωτέρω εξαίρεση, σύμφωνα με την οποία επιτρέπεται η άσκηση έφεσης ή αίτησης αναίρεσης όταν η προσβαλλόμενη απόφαση έχει κρίνει αντίθετα προς την απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας ως προς το επιλυθέν νομικό ζήτημα, χωρίς να απαιτείται στην περίπτωση αυτή η συνδρομή των προϋποθέσεων παραδεκτού που θέτουν οι παρ. 2 και 3 του άρθρου 92 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας και οι παρ. 2 και 4 του άρθρου 53, καθώς και το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 58 π.δ. 18/1989, όπως ισχύουν. Σημειωτέον ότι, εφόσον με το ένδικο μέσο εγείρονται και άλλα ζητήματα, πέραν των επιλυθέντων με την απόφαση επί της pilotικής δίκης ή της δίκης κατόπιν υποβολής προδικαστικού ερωτήματος, ως προς αυτά εξακολουθούν να ισχύουν οι προϋποθέσεις του παραδεκτού κατά τις ανωτέρω διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας και του π.δ. 18/1989.</p>
26	<p>Στην προτεινόμενη ρύθμιση προβλέπονται οι αναγκαίες μεταβατικές διατάξεις για την εφαρμογή των διατάξεων του Μέρους Γ'.</p>
27	<p>Η υφιστάμενη ρύθμιση, για την αρμοδιότητα του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου έως του ποσού των εξήντα χιλιάδων (60.000) ευρώ, είχε επιλεγεί, λόγω της ευελιξίας κατά την εξέταση των υποθέσεων και της συνακόλουθης επιτάχυνσης στην έκδοση αποφάσεων που επιτυγχάνεται με την παραπομπή στη μονομελή σύνθεση, προκειμένου να εξαλειφθούν οι μεγάλες εκκρεμότητες που παρατηρούνταν στις αντίστοιχες υποθέσεις. Ήδη, όπως καθίσταται προφανές από την επισκόπηση των στατιστικών των Διοικητικών Δικαστηρίων, οι εκκρεμότητες στις υποθέσεις των ως άνω κατηγοριών έχουν σχεδόν εξαλειφθεί, με αποτέλεσμα να καθίσταται πλέον δυνατή η επάνοδος στον κανόνα που θεσπίζεται με τον Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας για την εκδίκαση των διοικητικών διαφορών ουσίας από τριμελή σύνθεση, η οποία εγγυάται, μέσω της διάσκεψης, την ασφαλέστερη διάγνωση της υπόθεσης. Επιπλέον, λόγω της μείωσης των εκκρεμών υποθέσεων ενώπιον της τριμελούς σύνθεσης και του γεγονότος ότι οι Πάρεδροι Διοικητικών Δικαστηρίων χρεώνονται υποθέσεις μόνον τριμελούς συνθέσεως, καθίσταται αναγκαία η εξασφάλιση δικαστικής ύλης, προκειμένου να συμπληρωθεί ο ελάχιστος αριθμός υποθέσεων που πρέπει να χρεώνονται αυτοί κατά τη διάρκεια της δοκιμαστικής θητείας τους.</p> <p>Η μεταβατική διάταξη της παρ. 3 καταλαμβάνει τον ανακαθορισμό της καθ' ύλην αρμοδιότητας βάσει του νέου οριζόμενου ποσού (30.000 ευρώ), τόσο</p>

	μεταξύ του Τριμελούς και του Μονομελούς Διοικητικού Πρωτοδικείου (περ. β) και γ) της παρ. 6 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας), όσο και μεταξύ του Τριμελούς και του Μονομελούς Διοικητικού Εφετείου της παρ. 1 του άρθρου 218 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.
28	Οι ρυθμίσεις του άρθρου 52 του ν. 5016/2023 (Α' 21), με τις οποίες 13 Εισηγητές του Δικαστηρίου προήχθησαν στον βαθμό του Παρέδρου εκτός οργανικών θέσεων, ούτως ώστε να επιληφθούν σε μονομελή σύνθεση των εκκρεμών συνταξιοδοτικών υποθέσεων, απέδωσαν αποτελέσματα, καθώς, από το σύνολο των εκκρεμών υποθέσεων, έχουν ήδη εκδικαστεί σχεδόν οι μισές σε χρονικό διάστημα έξι μόλις μηνών. Προκειμένου να επιταχυνθεί περαιτέρω ο ρυθμός περαίωσης των εκκρεμών συνταξιοδοτικών υποθέσεων, με την προτεινόμενη διάταξη προστίθεται εδάφιο στην περ. ια' της παρ. 1 του άρθρου 178 του ν. 4820/2021 και προβλέπεται ότι η εκτός οργανικών θέσεων προαγωγή Εισηγητών του Ελεγκτικού Συνεδρίου στον βαθμό του Παρέδρου δεν αφορά μόνο στους ως άνω 13 Εισηγητές που διέθεταν ήδη την απαιτούμενη προϋπηρεσία κατά τον χρόνο θέσης σε ισχύ του άρθρου 52 του ν. 5016/2023, ήτοι την 4 ^η .2.2023, αλλά και σε όσους συμπλήρωσαν την απαιτούμενη προϋπηρεσία εντός του έτους 2023, ήτοι 6 επιπλέον Εισηγητές.
29	Προβλέπεται η έναρξη ισχύος του νόμου.

Δ. Έκθεση γενικών συνεπειών

18.	Οφέλη αξιολογούμενης ρύθμισης
-----	-------------------------------

		ΘΕΣΜΟΙ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	ΑΓΟΡΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	ΦΥΣΙΚΟ, ΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΟΦΕΛΗ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	ΑΜΕΣΑ	Αύξηση εσόδων	X			
		Μείωση δαπανών		X	X	
		Εξοικονόμηση χρόνου	X	X	X	
		Μεγαλύτερη αποδοτικότητα / αποτελεσματικότητα	X	X	X	
		Άλλο				
	ΕΜΜΕΣΑ	Βελτίωση παρεχόμενων υπηρεσιών	X			

		Δίκαιη μεταχείριση πολιτών	X				
		Αυξημένη αξιοπιστία / διαφάνεια θεσμών	X				
		Βελτιωμένη διαχείριση κινδύνων					
		Άλλο					

Σχολιασμός / ποιοτική αποτίμηση:

--	--

19.	Κόστος αξιολογούμενης ρύθμισης
-----	--------------------------------

		ΘΕΣΜΟΙ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	ΑΓΟΡΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	ΦΥΣΙΚΟ, ΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΟΣΤΟΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	Σχεδιασμός / προετομασία	X			
		Υποδομή / εξοπλισμός				
		Προσλήψεις / κινητικότητα				
		Ενημέρωση εκπαίδευση εμπλεκομένων	X			
		Άλλο				
	ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ & ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	Στήριξη και λειτουργία διαχείρισης	X			
		Διαχείριση αλλαγών κατά την εκτέλεση	X			
		Κόστος συμμετοχής στη νέα ρύθμιση				
		Άλλο				

Σχολιασμός / ποιοτική αποτίμηση:

--

20.	Κίνδυνοι αξιολογούμενης ρύθμισης
-----	----------------------------------

		ΘΕΣΜΟΙ, ΔΗ- ΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙ- ΚΗΣΗ, ΔΙΑΦΑ- ΝΕΙΑ	ΑΓΟΡΑ, ΟΙΚΟΝΟ- ΜΙΑ, ΑΝΤΑΓΩΝΙ- ΣΜΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ Ο- ΜΑΔΕΣ	ΦΥΣΙΚΟ, ΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	Αναγνώριση / ε- ντοπισμός κινδύ- νου				
		Διαπίστωση συ- νεπειών κινδύ- νων στους στό- χους				
		Σχεδιασμός απο- τροπής / αντι- στάθμισης κινδύ- νων				
		Άλλο				
	ΜΕΙΩΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	Πιλοτική εφαρ- μογή				
		Ανάδειξη καλών πρακτικών κατά την υλοποίηση της ρύθμισης				
		Συνεχής αξιολό- γηση διαδικα- σιών διαχείρισης κινδύνων				
		Άλλο				

Σχολιασμός / ποιοτική αποτίμηση:

21.	<p>Γνώμες ή πορίσματα αρμόδιων υπηρεσιών και ανεξάρτητων αρχών (ηλεκτρονική ε- πισύναψη).</p> <p>Ειδική αιτιολογία σε περίπτωση σημαντικής απόκλισης μεταξύ της γνωμοδότησης και της αξιολογούμενης ρύθμισης.</p>
	Γνωμοδοτήσεις 52/2023 και 4/2024 του Συμβουλίου της Επικρατείας (σε Ολομέλεια και Συμβούλιο).

Στ. Έκθεση νομιμότητας

24.	Συναφείς συνταγματικές διατάξεις	
	Άρθρα 20, 25 και 95 του Συντάγματος.	
25.	Ενωσιακό δίκαιο αρ 47 ΧΘΔΕΕ	
☐	Πρωτογενές ενωσιακό δίκαιο (συμπεριλαμβανομένου του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων)	
☐	Κανονισμός	
☐	Οδηγία	
☐	Απόφαση	
26.	Συναφείς διατάξεις διεθνών συνθηκών ή συμφωνιών	
☐	Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	Παρ. 1 άρθρου 6 Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
☐	Διεθνείς συμβάσεις	
27.	Συναφής νομολογία των ανωτάτων και άλλων εθνικών δικαστηρίων, καθώς και αποφάσεις των Ανεξάρτητων Αρχών	
		Στοιχεία & βασικό περιεχόμενο απόφασης
☐	Ανώτατο ή άλλο εθνικό δικαστήριο (αναφέρατε)	

?	Ανεξάρτητη Αρχή (αναφέρατε)	
28.	Συναφής ευρωπαϊκή και διεθνής νομολογία	
	<i>Στοιχεία & βασικό περιεχόμενο απόφασης</i>	
?	Νομολογία Δικαστηρίου Ε.Ε.	
?	Νομολογία Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	
?	Άλλα ευρωπαϊκά ή διεθνή δικαστήρια ή διαιτητικά όργανα	